

Ріппа Марія Богданівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри публічних фінансів
ДПУ, м. Ірпінь

ЦИФРОВІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

Широке упровадження і застосування цифрових технологій у різних сферах суспільного життя сприяло розвитку нового етапу – цифрового. У світовій практиці цифрові технології стали частиною сучасного державного управління і значно вплинули на цей процес у царині публічних фінансів і саме підвищенні ефективності, прозорості бюджетного процесу. Цифровізація (з англ. *digitalization*) – це впровадження цифрових технологій в усі сфери життя: від взаємодії між людьми до промислових виробництв, перехід біологічних та фізичних систем у кібербіологічні та кіберфізичні (об'єднання фізичних та обчислювальних компонентів), трансформація діяльності з реального світу у світ віртуальний в онлайн-режимі.

Управління публічними фінансами знаходиться у тісному зв'язку із системою державного стратегічного управління. Відкритість інформації в бюджетному процесі являється частиною сучасної концепції транспарентності інформації про діяльність державної влади стала важливим вектором і сприяє переходу на якісно новий рівень управління публічними фінансами. Цифрова економіка – це модель взаємодії всіх учасників економічних процесів інформаційного суспільства, яка побудована на використанні інформаційно-комп'ютерної техніки та електронних каналів зв'язку із застосуванням електронного документообігу [2, с. 120].

Засновник і головний виконавчий директор *Agile Elephant* – Девід Террар зазначав, що «цифрова трансформація» – це процес переходу до нових способів роботи і мислення з використанням цифрових, соціальних, мобільних і нових технологій та включає зміну мислення керівництва, заохочення інновацій і нових бізнес-моделей, оцифрування активів і ширше використання технологій для поліпшення досвіду співробітників, клієнтів, постачальників, партнерів і зацікавлених сторін [5].

Основні принципи і підходи до створення інформаційного суспільства схвалені Окінавською хартією глобального інформаційного суспільства в 2000 р. Інституційно-правове оформлення розвитку цифрової економіки в Україні розпочалося ще у 2013 році, коли Кабінет Міністрів України видав розпорядження «Про схвалення стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні». Пріоритети державного управління и напрями цифрового розвитку країни визначені у схваленій урядом 17 січня 2018 року Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр. та затвердженому плані заходів щодо її реалізації. Головною метою Концепції є реалізація прискореного сценарію цифрового розвитку як найбільш релевантного для України з точки зору видатків, потреб та можливостей [4].

Можливості Інтернету широко використовуються органами влади для надання доступу до інформації громадянам, установам і громадянському суспільству в цілому. Враховуючи те, що у темі відкритості діяльності держави для громадян закладена ідея підзвітності і контролю суспільством інформації про витрачання бюджетних коштів. Прозорість використання публічних коштів є однією із складових демократичного суспільства. А бюджети – це найпотужніший інструмент уряду та місцевих рад для задоволення потреб і пріоритетів країни та її громадян. Громадськість має право на повну, своєчасну та корисну інформацію про те, як можновладці керують бюджетним процесом. Дотриманню принципів гласності у нашій державі сприяє Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11.02.2015 р. №183-VIII [1], котрий передбачає оприлюднення відомостей щодо використання таких коштів в Інтернет мережі на відповідному ресурсі.

У сприянні розвитку цифрової економіки важливу роль відіграють цифрові фінанси – електронний державний бюджет, електронні державні закупівлі, державні соціальні допомоги (пенсії), мобільні гроші, цифрова валюта упровадження цифрових технологій у банківський сектор економіки, тощо.

До першорядних складових цифровізації у царині управління публічними фінансами, необхідно віднести цифрове врядування (електронний цифровий уряд), оскільки учасники економічних відносин постійно взаємодіють з державними органами: Державною податковою службою, Митною службою, Національним банком, органами статистики, іншими міністерствами та відомствами, органами місцевого самоврядування [2].

У країнах з розвинутою ринковою економікою з демократичною моделлю ефективність управління публічними фінансами реалізується через систему «Електронний бюджет», що сприяє підвищенню рівня довіри до бюджетних інститутів, формуванню їх нової якості, автоматизації бюджетного планування; управлінню доходами, видатками, державним боргом, фінансовими активами, грошовими коштами, закупівлею, нефінансовими активами, кадровими ресурсами; бухгалтерському і управлінському обліку, фінансовому контролю. Саме, автоматизована система управління публічними фінансами дає можливість проводити моніторинг поточних потреб і зобов'язань установ, оперативним чином розподіляти між місцевими бюджетами виділені бюджетні кошти, а також здійснювати контроль за їх ефективним та цільовим використанням. Такий централізований підхід забезпечує своєчасне фінансування і виконання поставлених соціально-економічних завдань.

Нині, в Україні «на державному рівні розробляються принципи й механізми, а також програмні засоби, на основі яких електронний бюджет буде реалізований. Наприклад, податкові органи наразі ведуть облік платежів від платників податків у одній програмі, а облік доходів до бюджету – в іншій. Фінансові органи регіонів при плануванні бюджету та фінансуванні витрат працюють із власним програмним забезпеченням. У рамках електронного бюджету всі ці процеси будуть зведені в єдину систему» [3, с. 119].

Запровадження «Електронного бюджету» в Україні значно підвищить відкритість і прозорість бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях, сприятиме вирішенню питання інформаційної взаємодії бюджетних інституцій, ефективному управлінню публічними фінансами, знизить корупцію при використанні бюджетних коштів, слугуватиме для громадян інструментом громадського контролю та отримання інформації.

Список використаних джерел:

1. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/183-19>.
2. Матвейчук Л. О. Цифрова економіка: теоретичні аспекти. *Вісник Запорізького національного університету*. 2018. № 4 (40). С. 116-127.
3. Матузка Я. В., Горбатюк В. І. Інституціонально-еволюційний аспект формування «нової» якості бюджетних інститутів. *Фінанси України*. 2017. № 5. С. 110-124.
4. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від 17.01.2018 р. № 67-р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.10.2022 р.)
5. What is Digital Transformation? Theagileelephant.com website. URL: <http://www.theagileelephant.com/what-is-digital-transformation/> (дата звернення: 27.10.2022 р.).